

thropology and the similar researches being carried out by specialists from southeastern Europe, namely ethnography and ethnology. From the very outset of the last chapter, the author points out that one cannot speak of cultural anthropology in southeastern Europe, as, here, the main approaches have been of an ethnographical and ethnological nature. There are fundamental differences between the two traditions, both in approach and in methodology. Further on, the author identifies the complex causes of the gap between the two traditions. She also underlines the need for Southeastern European researchers to adjust themselves to the contemporary research being conducted in this field. Special attention is given to the Romanian situation.

Although this work was first written as a PhD thesis, the phrase which might best depict this book would be "a bird's eye view", as it aims at providing an integrative presentation of what cultural anthropology represents. It may very well be considered an attempt that is intended to awaken the awareness of the Romanian public to this kind of topic. The lengthy bibliography attached at the end of the book gives the reader the opportunity to become more familiar with this domain of research.

Petru Moldovan

Ioan-Vasile Leb (coord.), Biserică și multiculturalitate în Europa sfîrșitului de mileniu,

Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, 461p.

Dezbaterea în jurul rolului Bisericii, la începutul noului mileniu, subliniază în mod concret modalităţile prin care această structură de origine divino-umană reuşeşte să se implice în societate cu soluţii benefice ce merită să fie luate în considerare în viitorul ce se prefigurează cu repeziciune. Autorii din acest volum reuşesc prin discursul specific fiacăruia să scoată în evidenţă, în contextul actual, problemele cu care se confruntă Biserica.

Astfel, majoritatea gînditorilor care contribuie la acest volum îşi ridică vocea împotriva procesului de globalizare, deoarece este considerat un factor de fragmentare a socialului;

KEY WORDS:

Church, multuculturalism, tolerance, Europe

un motor care accentuează dizolvarea identităţii religios-culturale a omului tradiţional. În acest context, procesul secularizării a făcut ca tradiţiile populare să fie degradate destul de mult. Soluţia dată acestor probleme se îndreaptă spre re-asumarea de către creştinism a statutului de segment activ, cu spirit critic şi ca o forţă raţională şi constructivă cu privire la mutaţia personală şi comunitară autentică a umanului – comuniune cu Dumnezeu – în Hristos şi Biserică.

O altă perspectivă propusă este cea în care credinciosul nu-şi pierde identitatea, prin deschidere faţă de alteritate, ci reuşeşte tocmai prin aceasta să o păstreze, prin pluralitatea culturală europeană, în special datorită unei situări în "centrul" devenirii europene. Sau, se mai poate afirma că globalizarea este benefică numai dacă ajută concret la creearea acelor condiţii specifice sau necesare desăvîrşirii lor. Mai reiese din volum şi nevoia unei noi evanghelizări, sau faptul că "noua" evanghelizare trebuie făcută sub forma sa în spiritul unei complementarităţi, printr-o distanţare de orice tip de confruntare, ca un demers de regăsire a credinţei. Este evident vorba de credinţa creştină care din primele momente ale ei a conferit varietăţii naţiunilor europene un substrat comun, în acelaşi mod în care geografia confesională a dat naştere unor trăsături caracteristice fiecăreia, motiv pentru care este mai mult decît necesară o colaborare între biserici.

Exegeza este adusă în discuţie ca un aspect care conservă şi afirmă multiculturalitatea. Deoarece în cadrul bisericii creştine ea este văzută asemeni unui creuzet în care sunt puse la un loc culturi naţionale ce experiază mărturia aceluiaşi adevăr unic. Dar multiculturalitatea mai este văzută şi ca respectare a celuilalt, un spaţiu roditor pentru cuvîntul lui Dumnezeu, iar reversul medaliei ar fi secularismul, conceput ca un spaţiu neroditor, o societate care nu poate fi marcată de multiculturalitate. Volumul mai aduce în discuţie şi darwinismul din sfera socială, care ar fi o încercare de a arăta că oamenii nu sunt identici ca nivel, iar într-o societate vor exista mereu diferenţe sociale ce pot fi benefice pentru binele comun.

Atitudinea multiculturală a gîndirii ortodoxe româneşti este evidenţiată de exemplul lui Dumitru Stăniloae. Iar în acest context analizele referitoare la opera acestuia conduc la ideea că funcţia imaginarului religios în gîndirea ortodoxă oferă posibilitatea unui dialog intereligios ca bază pentru mai largul dialog dintre culturi. Legitimare oferită şi de faptul că ortodoxia afirmă modelarea învăţăturii unice a Bisericii în funcţie de specificul cultural al comunităţilor particulare, permiţînd o angajare a culturilor într-un efort multicultural comun.



Nica Marius

Student, Department of Philosophy, UBB, Cluj, Romania

Aurel Codoban, Sacru și ontofanie. Pentru o nouă filosofie a religiilor,
(The Sacred and Ontophany. For a New Philosophy of Religions)
Ed. Polirom, Iași, 1998

Nevoia Europei de re-evanghelizare, de re-catehizare apare ca o lucrare imperativă pentru Biserica ecumenică şi care nu mai poate fi amînată. În acest effort, Ortodoxia, de exemplu, are şansa de a oferi Europei sufletul pe care l-a pierdut.

Cultura va îndeplini rolul de vehicol principal ce ar contribui la resuscitarea noţiunii de "sacru", cum ar fi cazul societăţilor ieşite de sub acţiunea seculară a regimurilor de tip totalitar; lucru care pare posibil de realizat sub acţiunea educaţiei, care permite omului accesul la un orizont valoric aparte. Această dimensiune religioasă sau spirituală face ca omul să iasă din condiţia sa istorică pentru a putea avea acces la un univers diferit calitativ.

Prin participarea la acest volum a unor distinşi teologi şi oameni de ştiinţă români şi străini s-a reuşit abordarea interconfesională şi interdisciplinară a unor probleme de mare actualitate în societatea contemporană. Volumul de faţă oferă o foarte bună şi consitentă deschidere spre o dezbatere lărgită a acestor probleme în societatea românească.

Aurel Codoban este profesor al Departamentului de Filosofie al Universităţii „Babeş-Bolyai", din Cluj Napoca. Este autor a mai multor volume, printre care: „Structura semiologică a structuralismului", Ed. Dacia, Cluj Napoca 1984, „Introducere în filosofie", Ed. Argonaut, Cluj Napoca, 1995, etc. Volumul de faţă a apărut la Ed. Polirom Iaşi, 1998, şi după cum precizează şi autorul, este o încercare de a structura propriul curs de „Filosofie a religiilor". Linia de interpretare filosofică pe care o urmează, îi conturează pe Rudolf Otto, Gerardus van der Leeuw, Joachim Wach şi Mircea Eliade, şi propune un nou tip de filosofie a religiilor.

Cartea demarează cu o incursiune istorică spre a arăta că filosofia religiilor apare din conflictul dintre filosofie şi religie. Se face